

PALATA ÜZVLƏRİ TƏRƏFİNDƏN ETİKA MƏCƏLLƏSİNİN TƏLƏBLƏRİNƏ ƏMƏL EDİLMƏSİNİ TƏMİN ETMƏK ÜÇÜN MONİTORİNQ APARILMASI ÜZRƏ QAYDA

I. Ümumi müddəalar

1.1 Bu qaydalar “Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Cinayət və İnzibati Xətalər məcəllələrinə, digər qanunvericilik aktlarına, habelə “Şəffaflığın artırılması və korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Milli Strategiya”nın, Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Xidməti arasında cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlığa dair memorandumun, “Auditorların Peşə Etikası Məcəlləsi”nin müddəalarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2. Bu qaydalar Azərbaycan Respublikasının ərazisində fəaliyyət göstərən auditorlar tərəfindən “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında”, “Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərinə riayət edilməsinin və bu sahədə nəzarətin əsas istiqamətlərini müəyyən edir.

ANLAYIŞLAR

Auditorların Peşə Etikası Məcəlləsində işlədilən anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

Reklam – sifarişçilərin cəlb edilməsi məqsədilə auditorlar tərəfindən göstərilən xidmətlər barədə məlumatın kütləvi informasiya vasitələri ilə və digər vasitələrlə ictimaiyyətə çatdırılması.

Sifarişçilərin pul məbləğləri – pula sərəncamçılıq hüququ verən sənədlər, yəni pula çevrilməsi mümkün olan köçürmə veksələri, adi veksəllər və mal barəsində sərəncam sənədləri də daxil edilməklə, hər hansı pul məbləğləri.

Müəssisə – mülkiyyət formasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə müvafiq yaradılan və ictimai tələbatın ödənilməsi və mənfəət əldə edilməsi məqsədilə məhsul istehsal edən və satan, işlər görən və xidmətlər göstərən hüquqi şəxs.

Sərbəst auditor - Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının verdiyi lisenziyaya əsasən respublika ərazisində sərbəst auditor xidməti göstərmək hüququnu əldə etmiş fiziki şəxs.

Auditor təşkilatı - Auditorlar Palatasının verdiyi lisenziya əsasında Azərbaycan Respublikasının ərazisində auditor xidməti göstərmək hüququnu əldə

etmiş və nizamnaməsinə görə yeganə fəaliyyət sahəsi bu xidmət növü olan hüquqi şəxs.

Sonrakı auditor - fəaliyyətdə olan auditor və ya onun sifarişçisi tərəfindən audit aparmaq və auditor xidmətləri göstərmək imkanı verilən auditor.

Auditor - Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının verdiyi lisenziyaya əsasən respublika ərazisində auditor xidməti göstərmək hüququnu əldə etmiş xüsusi sahibkar və ya auditor təşkilatı.

Sərmayə alan - sərmayəçinin əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bildiyi fiziki və ya hüquqi şəxs.

Sərmayəçi – sərmayəni alana əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilən fiziki və ya hüquqi şəxs.

Obyektivlik – peşəkar düzgünlüklə qərəzsizliyin və müstəqilliyin məcmusu.

Korrupsiya - vəzifəli şəxslərin öz statusundan, təmsil etdiyi təşkilatın statusundan, vəzifə səlahiyyətlərindən və ya həmin status və səlahiyyətlərdən irəli gələn imkanlardan istifadə etməklə qanunsuz olaraq maddi və sair nemətlər, imtiyazlar və ya güzəştlər əldə etməsi, habelə fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən qeyd edilən maddi və sair nemətlərin, imtiyazların və ya güzəştlərin qanunsuz olaraq vəzifəli şəxslərə təklif və ya vəd olunması və yaxud verilməsi yolu ilə həmin vəzifəli şəxslərin ələ alınması.

Peşəkar xidmətlər – məsləhətlər və ekspertizalar da daxil olmaqla, audit və ya onunla əlaqədar sahələr üzrə auditorlar tərəfindən yerinə yetirilən xidmətlər.

Özünüreklam – peşəkar auditor kimi özü haqqında olan, lakin yeni sifarişçilər cəlb etmək məqsədi güdməyən informasiyanın ictimaiyyətə çatdırılması.

Xidmətlərin təklifi – peşəkar xidmətlərin təklifi məqsədilə mümkün sifarişçilərlə birbaşa dialoq imkanının axtarışı.

II. Etikanın əsas prinsipləri

Auditor öz qarşısında duran məqsədlərə nail olmaq üçün auditor etikasının aşağıdakı əsas prinsiplərini yerinə yetirməlidir:

Düzgünlük

1. Auditor öz peşə vəzifələrinin yerinə yetirilməsində düzgün mövqe tutmalıdır.

2. Düzgünlük prinsipi bütün sərbəst auditorların və auditor təşkilatlarının üzərinə peşəkar və işgüzar münasibətlərdə səmimi və dürüst olmaq öhdəliyi qoyur. Düzgünlük ədalətli qarşılıqlı münasibətləri və dürüstlüyü də nəzərdə tutur.

3. Sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları informasiyanın aşağıdakı kimi olduğunu hesab edirsə, hesabatlarla, bəyannamələrlə, məlumatlarla və ya başqa informasiya ilə əlaqəli olmamalıdır:

- a) İnforsasiyada əhəmiyyətli dərəcədə yanlış və ya aldadıcı hesabat vardır;
- b) İnforsasiyada düzgün hazırlanmamış hesabatlar və ya məlumat vardır;
- c) İnforsasiyaya daxil edilməli olan məlumatın gözdən qaçırılması və ya gizlədilməsi yanıda bilərsə, onun gözdən qaçırılması və ya gizlədilməsi.

Obyektivlik

1.1. Obyektiv olmaq prinsipi auditoru öz rəyində qərəzsiz, düzgün və müstəqil olmağa məcbur edir.

1.2. Auditor, auditor xidmətləri göstərəkən, həmişə öz obyektivliyini, peşəkarlığını, mühakimələrində qərəzsizliyini nümayiş etdirməlidir.

1.3. Bu Qaydada nəzərdən keçirilən halların əksəriyyətində obyektivlik göstərilməsi zəruridir, bu zaman aşağıdakı hallara xüsusi diqqət yetirilməlidir:

a) auditorlar onların müstəqilliyinə təzyiq göstərmək imkanı mövcud olan şəraitə düşə bilərlər;

b) auditor sifarişçilərlə qarşılıqlı münasibətlərdə yanlış qənaətə gələ bilər;

ç) auditor təşkilatının rəhbərləri auditor xidmətləri göstərilən zaman auditor təşkilatının qulluqçuları, habelə işə çəlb olunan ekspertlər tərəfindən obyektivlik prinsiplərinə riayət olunmasını təmin etməlidirlər.

Auditor ədalətli olmalı və yanlış təsəvvürün, yanlış qənaətin və başqa amillərin onun obyektivliyinə təsir göstərməsinə yol verməməlidir.

Auditor sifarişçiyə lazımi dərəcədə qayğı, səriştə və məsuliyyətlə xidmət göstərməli, peşə biliklərini daim inkişaf etdirməlidir. Auditor peşə biliklərinin elə bir səviyyəsinə malik olmalıdır ki, sifarişçiyə qanunvericilikdə, audit praktikasında və auditor xidmətlərinin göstərilməsi texnikasında son dəyişikliklər nəzərə alınmaqla xidmət göstərilməsinə onun heç bir şübhəsi olmasın.

Peşə səriştəliliyi və lazımi dəqiqlik

1. Peşə səriştəliliyi və lazımi dəqiqlik prinsipi sərbəst auditorların və auditor təşkilatlarının üzərinə aşağıdakı öhdəlikləri qoyur:

a) Peşə biliklərini və vərdişlərini müştəriyə və ya işəgötürənə ixtisaslı peşəkar xidmətlər göstərməyə imkan verən səviyyədə saxlamaq; və

b) Peşəkar xidmətlər göstərəkən tətbiq olunan texniki və peşə standartlarına uyğun şəkildə söylə hərəkət etmək.

2. Səriştəli peşəkar xidmətlər bu cür xidmətlərin göstərilməsi prosesində peşə biliklərini və vərdişlərini tətbiq edərəkən düzgün mülahizə yürütməyi nəzərdə tutur. Peşə səriştəsi aşağıdakı iki mərhələyə ayrıla bilər:

a) Peşə səriştəliliyinin əldə edilməsi; və

b) Peşə səriştəliliyinin saxlanması.

3. Peşə səriştəliliyinin saxlanması müvafiq texniki peşə və işgüzar araşdırmalardan davamlı olaraq xəbər tutmağı və onların başa düşülməsini nəzərdə tutur. Peşəkarlığın inkişafının davam etməsi peşəkar mühasibin peşə mühitində öz işini səriştəli şəkildə yerinə yetirməsinə imkan verən qabiliyyətini inkişaf etdirir və saxlayır.

4. Dəqiqlik sazişin tələblərinə uyğun olaraq söylə, əsaslı surətdə və vaxtında hərəkət etmək məsuliyyətini nəzərdə tutur.

5. Peşəkar mühasib yəqin etməlidir ki, onun rəhbərliyi altında işləyən və peşə tapşırıqlarını yerinə yetirən şəxslər müvafiq təlim keçmişlər və lazımi nəzarət altında hərəkət edirlər.

6. Lazım gələrsə, peşəkar mühasib fikrin ifadə edilməsinin səhvən faktın təsdiqi kimi yozulmasına yol verməmək məqsədilə müştəriləri, işəgötürənləri və ya peşəkar xidmətlərin digər istifadəçilərini xidmətlərə xas məhdudiyətlərlə tanış etməlidir.

Məxfilik

1. Auditor, sifarişçinin fəaliyyəti haqqında informasiyanın açıqlanması üçün ona xüsusi səlahiyyət verilməsi (müəssisə ləğv edilərkən müstəqil auditor yoxlaşmasının aparılması üçün dövlət orqanları ilə müqavilə bağlanması), yaxud informasiyanın

acıqlanmasını auditorun öhdəsinə qoyan halların olması (yalnız Çinayət Məcəlləsinin ayrı-ayrı maddələri ilə xüsusi nəzərdə tutulmuş hallarda) istisna edilməklə, həmişə, hər yerdə, hər bir şəraitdə məxfiliyə riayət etməlidir. Yəni auditor yalnız o hallarda informasiyanı açıqlaya bilər ki, o, sifarişçi tərəfindən xüsusilə ağır çinayətlərin törədilməsi faktları haqqında dürüst və dəqiq məlumata malik olsun və onun əlində dövlətə xəyanət, Konstitusiya quruluşuna qəsd, çasusluq və Çinayət Məcəlləsinin maddələrində nəzərdə tutulan digər xüsusilə ağır çinayətlərin törədilməsi barədə təkzibedilməz sübutlar olsun. Lakin bilmək lazımdır ki, auditor hüquq və hüquqşünaslıq sahəsində məhdud peşə biliklərinə malik olduğuna görə, o, Çinayət Məcəlləsinin pozulması faktını tam dəqiq qiymətləndirə bilməz və buna görə də məxfiliyi ciddi surətdə pozan səhvə yol verə bilər. Başqa sözlə, auditor çinayətlərin acılması sahəsində mütəxəssis deyil və buna görə də sifarişçi tərəfindən qanunsuz hərəkətlər haqqında mühakimə yürütməyə ixtiyarı yoxdur. Vətəndaşların çinayət məsuliyyəti məsələləri qanunla müəyyən edilmiş qaydada məhkəmə orqanları tərəfindən həll edilir.

2. Auditor onun başçılığı altında işləyən heyət və auditor xidmətləri göstərilən zaman məsləhət verən və peşəkar fəaliyyətin göstərilməsinə köməklik edən şəxslər tərəfindən məxfiliyə riayət edilməsinə əmin olmalıdır.

3. Məxfilik yalnız informasiyanın üçüncü şəxslərə açıqlanması proseslərinə şamil edilmir. Məxfiliyə riayət olunması tələbi yol vermir ki, iş prosesində informasiya alan auditor ondan şəxsi məqsədləri üçün istifadə etsin və ya hətta ondan şəxsi məqsədləri və ya üçüncü tərəfin mənafeləri üçün istifadə etməsinə təəssürat (ehtimal) yaratsın.

4. Sifarişçinin fəaliyyəti haqqında geniş ictimaiyyət üçün qapalı olan böyük həcmdə məxfi informasiya auditor üçün açıqdır. Buna görə də xidməti informasiyanın və kommersiya sirlərinin içərisində yayılmasına görə auditor məsuliyyət daşıyır. Bu qayda məcburi auditor yoxlaması aparılarkən (auditor rəyinin və ya hesabatının tərtib edilməsi zamanı) auditorun peşə standartlarında nəzərdə tutulmuş birbaşa vəzifələrinin yerinə yetirilməsi barədə olan informasiyanın açıqlanmasına aid deyil.

5. Peşə xidmətlərinin göstərilməsi gedişində əldə etdiyi informasiyanı sifarişçinin razılığı olmadan yaymağa və açıqlamağa, habelə ondan öz məqsədləri üçün istifadə etməyə auditorun ixtiyarı yoxdur.

6. Məxfilik prinsipi sərbəst auditorun və auditor təşkilatının üzərinə aşağıdakılardan çəkinmək öhdəliyini qoyur:

a) Peşəkar və ya işgüzar münasibətlər nəticəsində əldə edilmiş informasiyanın açıqlanmasının sərbəst auditorun və auditor təşkilatının qanuni və ya peşə hüquqlarından və ya vəzifələrindən irəli gəlmiş hallar istisna olmaqla, həmin informasiyanı müvafiq səlahiyyət olmadan şirkətdən və ya işəgötürən təşkilatdan kənarında açıqlamaq; və

b) Peşəkar və ya işgüzar münasibətlər nəticəsində əldə edilmiş məxfi informasiyadan şəxsi məqsədlər və ya üçüncü tərəflərin məqsədləri üçün istifadə etmək.

7. Sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları sosial mühitdə də məxfiliyi qoruyub saxlayırlar. Sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları informasiyanın bilmədən

açıqlanmasının, xüsusən işgüzar tərəfdaşla, yaxud ailənin yaxın və ya birbaşa üzvü (ailənin birbaşa üzvü olmayan qohum, uşaq, qardaş və ya bacı) ilə sürəkli münasibətlərlə əlaqəli hallarda açıqlanmasının mümkünlüyünü nəzərə almalıdır.

8. Sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları, həmçinin, potensial müştərinin və ya işəgötürənin açıqladığı informasiyanın məxfiliyini qorumalıdır.

9. Sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları şirkətin və ya işəgötürən təşkilatın daxilində informasiyanın məxfiliyinin qorunması zərurətini də nəzərə almalıdırlar.

10. Sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları öz nəzarəti altında olan əməkdaşların, habelə məsləhəti və köməyi alınmış şəxslərin sərbəst auditorların və auditor təşkilatlarının məxfiliyi qorumaq barədə öhdəliyinə hörmət bəslədiklərinə yəqinlik hasil etmək üçün bütün lazımi tədbirləri görməlidirlər.

11. Məxfilik prinsiplərinə sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları ilə müştəri və ya işəgötürən arasında münasibətlər qurtardıqdan sonra da əməl edilməlidir. Sərbəst auditor və auditor təşkilatı işəgötürəni dəyişdirərkən və ya yeni müştəri əldə edərkən əvvəlki təcrübəsindən istifadə etmək hüququna malikdir. Eyni zamanda, sərbəst auditor və auditor təşkilatı peşəkar və ya işgüzar münasibətləri nəticəsində əldə etdiyi, yaxud aldığı hər hansı informasiyadan istifadə etməməli və ya onu açıqlamamalıdır.

12. Sərbəst auditorun və auditor təşkilatının məxfi informasiyanı açıqlamalı olduğu və ya açıqlaya biləcəyi, yaxud bu cür açıqlamanı zəruri edə bilən hallar aşağıda sadalanmışdır:

a) informasiyanın açıqlanmasına qanunvericiliklə icazə və müştəri və ya işəgötürən tərəfindən səlahiyyət verilmişdir;

b) açıqlama qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq tələb edilir, məsələn:

(i) hüquqi araşdırmaların gedişində sənədlər və ya digər sübut formaları təqdim edilərkən; və ya

(ii) aşkara çıxarılmış qanun pozuntuları barəsində müvafiq səlahiyyətli orqan məlumat verdikdə; və

c) qanunla qadağan olunmayan hallarda aşağıdakı məqsədlər üçün açıqlamaya dair peşə vəzifəsi və ya hüquq mövcuddur:

(i) BMF-nin üzvü olan təşkilat və ya peşəkar təşkilat tərəfindən aparılan keyfiyyət nəzarət tələblərinin yerinə yetirilməsi;

(ii) sorğuya cavab və ya BMF-nin üzvü olan təşkilat və ya tənzimləyici təşkilat tərəfindən aparılan təhqiqat gedişində cavab verilməsi;

(iii) hüquqi araşdırmanın gedişində sərbəst auditorun və auditor təşkilatının peşə maraqlarının qorunması; və ya

(iv) texniki standartlara və etik tələblərə riayət edilməsi.

13. Məxfi informasiyanı açıqlamağın zəruriliyi barədə qərar qəbul edərkən sərbəst auditor və auditor təşkilatı aşağıdakı amilləri nəzərdən keçirməlidir:

a) əgər müştəri və ya işəgötürən sərbəst auditorun və auditor təşkilatının informasiyanı açıqlamasına razılıq versə, bütün tərəflərin, o cümlədən üçüncü tərəfin də mənafələrinə xələl gələcəkmi;

b) bütün müvafiq informasiya məlumdurmu və mümkün dərəcədə əsaslandırılmışdırmı; əgər ümumiyyətlə, informasiyanın açıqlanması lazımdırsa, açıqlamanın tipini müəyyənləşdirərkən təsdiqlənmiş faktların, yarımçıq

informasiyanın və ya əsassız rəylərin ortaya çıxdığı halda peşəkar mülahizədən istifadə edilməlidir; və

c) hansı tipli məlumat və məhz kimə göndərilməlidir; xüsusilə, sərbəst auditor və auditor təşkilatı yəqinlik hasil etməlidir ki, məlumatın göndərildiyi tərəflər onu almalı olan tərəflərdir.

III. Peşə davranışı

Auditor öz peşəsinin yüksək nüfuzunu qazanmalı, onu qorumaq və bu nüfuza xələl gətirən hər hansı hərəkətdən çəkinməlidir.

1. Peşə davranışı prinsipi sərbəst auditorun və auditor təşkilatının üzərinə müvafiq qanunvericiliyə və tənzimləyici qaydalara riayət etmək, habelə peşəni gözdən sala bilən hər hansı hərəkətlərdən çəkinmək öhdəliyini qoyur. Sonuncu hərəkətlərə bütün müvafiq informasiyaya malik olan dərəkəli və məlumatlı üçüncü tərəfin peşənin yüksək nüfuzuna mənfi təsir göstərən hərəkətləri daxildir.

2. Marketing apararkən, özlərini və öz peşələrini müsbət mənada təqdim edərkən sərbəst auditor və auditor təşkilatı peşənin adına ləkə gətirməməlidirlər. Sərbəst auditor və auditor təşkilatı dürüst və səmimi olmalı, aşağıdakı hərəkətləri etməməlidirlər:

a) təklif edə bildikləri xidmətləri, malik olduqları ixtisası və ya əldə etdikləri təcrübəni şişirtmək; və ya

b) ləkəli istinadlar etmək və ya başqa şəxslərin işi ilə əsassız müqayisələr aparmaq.

2.1. Sərbəst auditor və auditor təşkilatı əsas prinsiplərə uyğunluğu təhlükəyə məruz qoya bilən hallardan və ya münasibətlərdən xəbərdar olduğu və ya bunlardan xəbərdar olduğunun əsaslı surətdə ehtimal edildiyi hallarda əsas prinsiplərə uyğunluq üçün bütün təhlükələri qiymətləndirməlidir.

Əsas prinsiplərə riayət olunması üçün təhlükəni bir çox hallar yarada bilər. Bir çox təhlükələr aşağıdakı kateqoriyaya bölünür:

- a) şəxsi marağın olması;
- b) özünüyoxlama;
- c) müdafiə zərurəti;
- ç) tanışlıq; və
- d) hədə-qorxu.

Təhlükənin xarakteri və ciddiliyi xidmətlərin maliyyə hesabatlarının auditini sifariş etmiş müştəriyə (Şirkət tərəfindən maliyyə hesabatlarının auditinin aparıldığı subyekt. Müştəri listinq subyekt (səhmləri və ya öhdəlikləri tanınmış fond birjasında qiymətləndirilən və ya qeydə alınmış subyekt və ya səhmləri və ya öhdəlikləri üçün hərracın tanınmış fond birjasının və ya digər ekvivalent orqanın qaydaları əsasında aparıldığı subyekt) olduqda maliyyə hesabatlarının auditini sifariş etmiş müştəri anlayışı onun bütün əlaqəli tərəflərini ehtiva edir)), qeyri-maliyyə hesabatlarının auditinin düzgünlüyünün təsdiqlənməsini sifariş etmiş müştəriyə, yaxud informasiyanın təsdiqlənməsini sifariş etmiş müştəriyə göstərilməsindən asılı olaraq fərqlənə bilər.

IV. Təhlükələr və ehtiyat tədbirləri

1. Əsas prinsiplərə uyğunluq üçün təhlükəni bir çox hallar yarada bilər. Bir çox təhlükələri aşağıdakı kateqoriyalara aid etmək olar:

a) sərbəst auditorun və auditor təşkilatının, yaxud ailəsinin yaxın və ya birbaşa üzvünün maliyyə və digər marağı nəticəsində yarana bilən şəxsi maraq təhlükəsi;

b) əvvəlki mülahizə üçün məsuliyyət daşıyan peşəkar mühasib tərəfindən həmin mülahizənin təkrarən qiymətləndirilməli olduğu halda yarana bilən özünüoxlama təhlükəsi;

c) sərbəst auditor və auditor təşkilatı hər hansı mövqeyi və ya fikri obyektivliyin təhlükəyə məruz qala biləcəyi həddədək müdafiə etdiyi halda yarana bilən müdafiə zərurəti təhlükəsi;

ç) sərbəst auditor və auditor təşkilatı yaxın münasibətlər səbəbindən başqa şəxslərin maraqlarına həddən artıq rəğbətlə yanaşdığı halda yarana bilən tanışlıq təhlükəsi;

d) real və ya ehtimal edilən təhlükələr səbəbindən sərbəst auditorun və auditor təşkilatının obyektiv hərəkət edə bilmədiyini halda yarana bilən hədə təhlükəsi.

Bu cür təhlükələri aradan qaldıra və ya məqbul səviyyəyədək azalda bilən ehtiyat tədbirləri aşağıdakı iki kateqoriyaya bölünür:

a) peşənin, qanunvericiliyin və ya tənzimləyici qaydaların yaratdığı ehtiyat tədbirləri; və

b) iş mühitində ehtiyat tədbirləri.

V. Etik münaqişələrin həlli

1. Əsas prinsiplərə uyğunluğu qiymətləndirən zaman ola bilər ki, sərbəst auditor və auditor təşkilatı əsas prinsiplərin tətbiqi zamanı yaranan münaqişəni aradan qaldırmalı olsun.

2. Əgər məsələ təşkilatla və ya təşkilat daxilində münaqişə ilə əlaqədirdə, sərbəst auditor və auditor təşkilatı təşkilatın rəhbər şəxslərindən, məsələn, direktorlar şurasından və ya Audit Komitəsindən məsləhət almağın zəruriliyini də nəzərdən keçirməlidir.

3. Əgər ciddi bir münaqişəni həll etmək mümkün olmur, sərbəst auditor və auditor təşkilatı müvafiq peşəkar orqandan və ya hüquq məsləhətçilərindən məsləhət almaq, beləliklə, məxfiliyi pozmadan etik məsələlərin həllinə dair təlimat almaq arzusuna düşə bilər. Məsələn, sərbəst auditor və auditor təşkilatı fırıldaqçılıqla qarşılaşa bilər və bu fırıldaqçılığa dair hesabat təqdim edilməsi onun məxfiliyə riayət etmək öhdəliyini poza bilər. Sərbəst auditor və auditor təşkilatı həmin hesabatın təqdim edilməsinə aid tələbləri aşkara çıxarmaq məqsədilə hüquq məsləhəti almaq zərurətini nəzərdən keçirməlidir.

4. Əgər bütün imkanlardan istifadə edildikdən sonra etik münaqişə həll olunmamışdırsa, sərbəst auditor və auditor təşkilatı imkan daxilində, münaqişəyə səbəb olmuş məsələ ilə əlaqəli qalmamalıdır. Sərbəst auditor və auditor təşkilatı hesab edə bilər ki, yaranmış şəraitdə iştirakdan və ya xüsusi tapşırığı yerinə yetirməkdən imtina etmək, yaxud sazişdən tamamilə imtina etmək, şirkətdə və ya işəgötürən təşkilatda işdən azad olunmaq daha məqbul yol olar.

5. Tanışlığın təhlükə törədə bildiyi hallara aid nümunələr aşağıdakılardan ibarət ola bilər, lakin onlarla məhdudlaşmır:

- tapşırıq qrupu üzvünün müştərinin direktorunun və ya vəzifəli şəxsinin ailəsinin yaxın və ya birbaşa üzvü olması;
- tapşırıq qrupu üzvünün müştərinin sazişdəki öyrənilmə predmetinə birbaşa və ya ciddi təsir göstərməyə imkan verən vəzifəli əməkdaşının ailəsinin yaxın və ya birbaşa üzvü olması;
- müştəridən dəyəri dəqiq surətdə cüzi dəyər kimi müəyyənləşdirilməmiş hədiyyələr qəbul edilməsi və ya əlverişli şərait rejimindən istifadə olunması;
- informasiyanın düzgünlüyünün təsdiqlənməsinə dair sazişdəki müştəri ilə yuxarı vəzifəli heyətin sürəkli münasibəti.

6. Hədə-qorxu təhlükəsini törədə bilən hallara aid nümunələr aşağıdakılardan ibarət ola bilər, lakin onlarla məhdudlaşmır:

- həyata keçirilməkdə olan sazişdəki münasibətlərin müştəri tərəfindən kəsilməsi və ya başqası ilə əvəz edilmə hədəsi;
- məhkəmə araşdırmaları ilə hədələmə;
- qonorarların aşağı salınması məqsədilə işlərin həcmnin əsassız olaraq azaldılması üçün təzyiq göstərilməsi.

7. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı, həmçinin, müəyyən edə bilər ki, xüsusi hallar bir və ya daha çox əsas prinsipə uyğunluğa nadir təhlükələr yaradır. Bu cür nadir təhlükələr kateqoriyalara bölünə bilməz. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı bu cür halların və təhlükələrin əmələ gəlməsinin mümkünlüyünü peşəkar və ya işgüzar münasibətlərində həmişə nəzərə almalıdır.

8. Təhlükələri aradan qaldırmağa və ya məqbul səviyyəyədək azaltmağa imkan verən ehtiyat tədbirləri aşağıdakı iki kateqoriyaya aiddir:

- a) peşənin, qanunvericiliyin və ya tənzimləyici qaydaların yaratdığı ehtiyat tədbirləri; və
- b) iş mühitində ehtiyat tədbirləri.

VI. Peşə təyinatı

Müştərinin qəbul edilməsi

1. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı yeni müştərini qəbul etməzdən əvvəl bunun əsas prinsiplərə riayət olunmasına təhlükə törədə bilməsinin mümkünlüyünü nəzərdən keçirməlidir. Düzgünlük və ya peşə davranışı üçün potensial təhlükələr, məsələn, müştəri (onun sahibləri, rəhbərliyi və fəaliyyəti) ilə əlaqədar mübahisəli məsələlər səbəbindən yarana bilər.

2. Müştəri ilə əlaqədar məlum olan və əsas prinsiplərə riayət edilməsinə təhlükə törədə bilən məsələlərə misal olaraq, müştərinin qanunsuz (çirkli pulların yuyulması kimi) fəaliyyətdə iştirak etməsi, hiyləgərlik və ya mühasibat uçotunun aparılmasının şübhəli praktikasını aid etmək olar.

3. Təhlükələrin ciddiliyi qiymətləndirilməlidir. Əgər aşkara çıxarılmış təhlükələr ciddi olmaması dəqiq müəyyənləşdirilmiş təhlükələrdən fərqlənirsə, onda zəruri hallarda təhlükələrin aradan qaldırılması və ya məqbul səviyyəyədək azaldılması üçün ehtiyat tədbirləri nəzərdən keçirilməli və tətbiq edilməlidir.

4. Əgər təhlükələri məqbul səviyyəyədək azaltmaq mümkün deyilsə, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı müştərilərin qəbulundan imtina etməlidir.

5. Müştərinin qəbul edilməsinə dair qərarlar müştəri ilə sonrakı sazişlər bağlanarkən vaxtaşırı gözdən keçirilməlidir.

VII. Mənafeələrin toqquşması

1. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı mənafeələrin toqquşmasına səbəb ola bilən halların aşkara çıxarılması üçün tədbirlər görməlidir. Belə hallar əsas prinsiplərə riayət olunması üçün təhlükələr yarada bilər. Məsələn, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditorun və auditor təşkilatının müştəri ilə rəqabət apardığı və ya müştərinin əsas rəqibi ilə birgə müəssisənin və ya oxşar sazişlərinin olduğu hallarda obyektivlik üçün təhlükə törənə bilər. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı mənafeələri toqquşan, yaxud müəyyən məsələ və ya əməliyyat barəsində bir-biri ilə çəkişmə prosesində olan müştərilərə xidmətlər göstərdiyi hallarda da obyektivliyə və ya məxfiliyə təhlükələr törənə bilər.

2. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı təhlükələrin ciddiliyini qiymətləndirməlidir. Qiymətləndirməyə ictimai sektorda çalışan peşəkar mühasibin müştəri və ya üçüncü tərəflə təhlükə yarada bilən işgüzar marağının və ya münasibətlərinin olub-olmaması məsələsinin müştəri ilə münasibətlərin və ya xüsusi sazişin qəbul edilməsindən və ya davam etdirilməsindən əvvəl nəzərdən keçirilməsi daxildir. Əgər təhlükələr ciddi olmaması dəqiq müəyyənləşdirilmiş təhlükələrdən fərqlənsə, onda zəruri hallarda təhlükələrin aradan qaldırılması və ya məqbul səviyyəyədək azaldılması üçün ehtiyat tədbirləri nəzərdən keçirilməli və tətbiq edilməlidir.

3. Münaqişə doğuran hallardan asılı olaraq ehtiyat tədbirlərində, adətən, nəzərdə tutulmalıdır ki, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı:

a) mənafeələrin toqquşmasına səbəb ola bilən şirkətin işgüzar maraqları və ya fəaliyyəti barəsində müştəriyə məlumat versin və bu hallara uyğun gələn hərəkətlər üçün onun razılığını alsın; və ya

b) məlum olan bütün əlaqəli tərəflərə məlumat versin ki, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı məsələ barəsində mənafeələri toqquşan iki və ya daha çox tərəfin adından çıxış edir və hərəkətləri üçün onların razılığını almışdır; və ya

c) müştəriyə məlumat versin ki, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı ehtimal edilən xidmətlər (məsələn, bazarın müəyyən sektorunda və ya xüsusi xidmətlər) göstərərəkən özəl olaraq hansısa müştəri üçün işləmir və hərəkətləri üçün müştərilərin razılığını almışdır.

VIII. Qonorarlar və mükafatlandırmanın digər növləri

1. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı peşəkar xidmətlərin göstərilməsinə dair danışıqlar apararkən məqbul hesab etdiyi hər hansı qonorarı istəyə bilər. İctimai sektorda çalışan bir auditorun özü üçün başqa auditorun qonorarından az olmayan məbləğdə qonorar nəzərdə tutulması özlüyündə qeyri-etik deyildir. Eyni zamanda, əsas prinsiplərə riayət edilməsinə hesablanmış qonorarların məbləğindən asılı təhlükələr mövcud ola bilər. Məsələn, hesablanmış qonorarın məbləğinin az

olması sazişin müəyyənləşdirilmiş texniki və peşə standartlarına uyğun şəkildə yerinə yetirilməsini çətinləşdirə bilərsə, peşə səriştəliliyi və lazımi dəqiqlik üçün marağın olması təhlükəsi əmələ gəlir.

2. Belə təhlükələrin ciddiliyi hesablanmış qonorarların məbləğləri və onların hansı xidmətlər üçün hesablanması kimi amillərdən asılıdır. Bu cür potensial təhlükələr nəzərə alınmaqla, zəruri hallarda təhlükələrin aradan qaldırılması və ya məqbul səviyyəyədək azaldılması üçün ehtiyat tədbirləri nəzərdən keçirilməli və tətbiq edilməlidir. Görülə bilən ehtiyat tədbirlərinə aşağıdakılar daxildir:

a) Sazişin şərtləri, o cümlədən qonorarın necə hesablanması və hansı xidmətlərə aid olması barədə müştəriyə məlumat verilməsi;

b) Tapşırığın yerinə yetirilməsi üçün yetərli vaxt ayrılması və ixtisaslı heyətin təyin edilməsi.

3. İnformasiyanın düzgünlüyünün təsdiqlənməsinin tələb edilmədiyi müəyyən saziş növləri üçün şərti qonorarlardan geniş istifadə olunur. Müəyyən hallarda onlar da əsas prinsiplərə riayət olunması üçün təhlükələr yarada bilər. Şərti qonorarlar obyektivlik üçün marağın olması təhlükəsini yarada bilər. Bu təhlükələrin ciddiliyi aşağıdakıları ehtiva edən amillərdən asılıdır:

(i). sazişin xarakteri;

(ii). mümkün qonorarların məbləği;

(iii). qonorarın hesablanma bazası;

(iv). əməliyyatın nəticələrini müstəqil üçüncü tərəfin yoxlamasının mümkünlüyü.

4. Belə təhlükələrin ciddiliyi qiymətləndirilməlidir və əgər onlar ciddi olmaması dəqiq müəyyənləşdirilmiş təhlükələrdən fərqlənirsə, onda zəruri hallarda təhlükələrin aradan qaldırılması və ya məqbul səviyyəyədək azaldılması üçün ehtiyat tədbirləri nəzərdən keçirilməli və tətbiq edilməlidir. Bu cür ehtiyat tədbirləri aşağıdakılardan ibarət ola bilər:

- haqqın hesablanma bazası barədə müştəri ilə qabaqcadan yazılı razılığa gəlinməsi;

- ictimai sektorda çalışan sərbəst auditorun və auditor təşkilatının yerinə yetirdiyi iş barəsində və haqqın hesablanma bazası barədə informasiyanın ehtimal edilən istifadəçilərə açıqlanması;

- keyfiyyət nəzarət siyasəti və prosedurları.

İctimai sektorda çalışan sərbəst auditorun və auditor təşkilatının yerinə yetirdiyi işi müstəqil üçüncü tərəfin yoxlaması.

5. Müəyyən hallarda ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı müştərinin üçüncü şəxsə yönəldilməsi şəklinə vasitəçiliyə görə və ya müştəriyə görə komisyona haqqı ala bilər. Məsələn, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı tələb edilən xüsusi xidmətləri göstərmədiyi halda qonorar daimi müştərinin ictimai sektorda çalışan başqa sərbəst auditora və auditor təşkilatına və ya başqa ekspertə verilməsi müqabilində alına bilər. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı malların və ya xidmətlərin müştəriyə satılması ilə əlaqədar üçüncü tərəfdən (məsələn, proqram təminatı göndərəndən) komisyona haqqı ala bilər. Müştərinin üçüncü şəxsə yönəldilməsi şəklinə vasitəçiliyə görə və ya müştəriyə görə komisyona haqqının alınması obyektivlik və peşə səriştəliliyi, habelə lazımi dəqiqlik üçün şəxsi marağın olması təhlükəsini yarada bilər.

6. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı, həmçinin, müştərinin üçüncü şəxsə yönəldilməsi şəklinə vasitəçiliyə görə müştərinin əldə edilməsi müqabilində, məsələn, müştərinin ictimai sektorda çalışan digər sərbəst auditorun və auditor təşkilatının müştərisi kimi qaldığı, lakin fəaliyyətdə olan auditorun göstərmədiyi xüsusi xidmətlərin göstərilməsinin tələb edildiyi hallarda komisyona haqqı ödəyə bilər. Müştərinin üçüncü şəxsə yönəldilmiş vasitəçiliyə görə belə komisyona haqqının ödənilməsi obyektivlik və peşə səriştəliliyi, habelə lazımi dəqiqlik üçün şəxsi marağın olması təhlükəsini yarada bilər.

7. Əgər ictimai sektorda sərbəst auditor və auditor təşkilatı təhlükələrin aradan qaldırılması və ya məqbul səviyyəyədək azaldılması üçün ehtiyat tədbirləri görməmişsə, müştərinin üçüncü şəxsə yönəldilmiş vasitəçiliyə görə və ya müştəriyə görə komisyona haqqı ödəməli və ya almalı deyildir. Bu cür ehtiyat tədbirləri aşağıdakılardan ibarət ola bilər:

- müştərinin üçüncü şəxsə və ya digər sərbəst auditora və auditor təşkilatına yönəldilmiş vasitəçiliyinə görə verilmiş iş müqabilində komisyona haqqının ödənilməsi şərtləri haqqında informasiyanın müştəriyə açıqlanması;
- müştərinin üçüncü şəxsə yönəldilmiş vasitəçiliyinə görə müştərinin ictimai sektorda çalışan digər sərbəst auditora və auditor təşkilatına verilməsi müqabilində komisyona haqqının alınması şərtləri haqqında informasiyanın müştəriyə açıqlanması;
- üçüncü tərəfin müştəriyə mallar və ya xidmətlər satması ilə əlaqədar komisyona haqları barəsində müştəridən qabaqcadan razılıq alınması.

8. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı başqa şirkəti bütövlükdə və ya onun bir hissəsini satın ala bilər. Alqının şərtlərinə əsasən, ödənişlər əvvəllər şirkətin sahibi olmuş fiziki şəxslərə və ya onların vərəsələrinə və ya vərəsə kütləsinə verilməlidir. Bu cür ödənişlər 4-6-cı maddələrin məqsədləri üçün müştəriyə görə və ya müştərinin üçüncü şəxsə yönəldilmiş vasitəçiliyinə görə komisyona haqqı kimi tələb edilməməlidir.

IX. Peşəkar xidmətlərin marketinqi

1. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı reklam yolu ilə və ya digər marketinq metodları ilə yeni xidmətlər təklif etdiyi halda əsas prinsiplərə riayət edilməsinə potensial təhlükə mövcud ola bilər. Məsələn, əgər xidmətlər, nailiyyətlər və ya məhsullar peşə davranışı prinsipinə uyğun gəlməyən metodla təklif edilirsə, həmin prinsipə riayət edilməsinə şəxsi marağın olması təhlükəsi əmələ gəlir.

2. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı peşəkar xidmətlərin marketinqi zamanı peşənin adına ləkə gətirməməlidir. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı dürüst və doğrucul olmalı və aşağıdakı hərəkətlərə yol verməməlidir:

- təklif edə bildiyi xidmətləri, malik olduğu ixtisası və ya topladığı təcrübəni həddindən artıq vurğulamaq;
- başqa şəxslərin işi ilə əsassız müqayisələrə ləkəliyi istinadlar etmək.

Əgər ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı nəzərdə tutulan reklam və ya marketinq formasının məqbul olmasına şübhə edirsə, müvafiq peşəkar orqanla məsləhətləşməlidir.

X. Hədiyyələr və qonaqpərvərlik

1. Müştəri ictimai sektorda çalışan sərbəst auditora və auditor təşkilatına və ya ailəsinin birbaşa və ya yaxın üzvlərinə hədiyyələr təklif edə və qonaqpərvərlik göstərə bilər. Bu cür təklif, adətən, əsas prinsiplərə riayət olunmasına təhlükə yaradır. Məsələn, əgər müştərinin hədiyyəsi qəbul edilmişsə, obyektivliyə şəxsi marağın olması təhlükəsi yarana bilər; həmin təklifin aşkara çıxarılmasının mümkünüyü səbəbindən obyektivliyə hədə təhlükəsi yarana bilər.

2. Belə təhlükələrin ciddiliyi təklifin xarakterindən, miqyasından və təyinatından asılıdır. Əgər verilmiş hədiyyəni və ya göstərilmiş qonaqpərvərliyi bütün lazımi informasiyaya malik olan dərəkəli və məlumatlı üçüncü tərəf cüzi hədiyyə və qonaqpərvərlik kimi dəqiq müəyyənləşdirərsə, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı belə bir nəticə çıxara bilər ki, təklif qərarın qəbul edilməsinə təsir göstərmək və ya informasiya almaq üçün xüsusi bir niyyət olmadan normal fəaliyyətin gedişində edilmişdir. Belə hallarda ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı bu qənaətə gələ bilər ki, əsas prinsiplərə riayət olunmasına ciddi təhlükə yoxdur.

3. Əgər qiymətləndirilmiş təhlükələr ciddi olmaması dəqiq müəyyənləşdirilmiş təhlükələrdən fərqlənirsə, zəruri hallarda təhlükələrin aradan qaldırılması və ya məqbul səviyyəyədək azaldılması üçün ehtiyat tədbirləri nəzərdən keçirilməli və tətbiq edilməlidir. Əgər təhlükələr ehtiyat tədbirlərinin görülməsi yolu ilə aradan qaldırıla və ya məqbul səviyyəyədək azaldıla bilmərsə, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı belə təklifi qəbul etməməlidir.

XI. Müştərinin aktivlərinin saxlanması

1. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı müştərinin pul vəsaitlərini və digər aktivlərini, əgər qanunla icazə verilməmişdirsə, saxlamamalı, əgər icazə verilmişdirsə, onda ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı bu cür aktivləri onların saxlanmasına dair əlavə hüquqi tələblərə uyğun şəkildə saxlamalıdır.

2. Müştərinin aktivlərinin saxlanması əsas prinsiplərə riayət olunmasına təhlükələr yaradır; məsələn, müştərinin aktivlərinin saxlanması zamanı peşə davranışı və obyektivlik üçün şəxsi marağın olması təhlükəsi mövcuddur. Belə təhlükələrə qarşı ehtiyat tədbirlərinin təmin edilməsi üçün ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı başqalarına məxsus pul vəsaitlərini (və ya digər aktivləri) saxlayarkən aşağıdakıları etməlidir:

a) bu cür aktivləri şəxsi aktivlərindən və ya şirkətin aktivlərindən ayrı saxlamalıdır;

b) bu aktivlərdən onlar hansı məqsədlər üçün təyin edilmişdirsə, yalnız həmin məqsədlər üçün istifadə etməlidir;

c) bu aktivlər, bütün gəlirlər, dividendlər və alınmış dəyər artımı üzrə belə ucotu aparmağa səlahiyyəti olan şəxslər qarşısında hesabat verməyə daim hazır olmalıdır; və

ç) belə aktivlərin saxlanmasına və ucotuna dair bütün müvafiq qanunvericiliyə və tənzimləyici qaydalara riayət etməlidir.

3. Bundan başqa, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı aktivlərin qanunsuz fəaliyyətdən, məsələn, pulların yuyulması nəticəsində əldə

edildiği halda adının bu cür aktivlərlə əlaqələndiriləcəyi səbəbindən əsas prinsiplərə riayət olunması üçün yaranan təhlükələr barəsində məlumatlı olmalıdır. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı müştərinin və ya belə xidmətlərə dair sazişin qəbul edilməsi prosedurlarının yerinə yetirilməsi gedişində həmin aktivlərin mənbələri haqqında məlumat istəməli və öz hüquqi öhdəliklərini nəzərdən keçirməlidirlər. Onlar, həmçinin, hüquqi məsləhət alınmasının zəruriliyi məsələsini də nəzərdən keçirə bilərlər.

Obyektivlik - Bütün xidmətlər

1. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı xidmətlər göstərərkən müştəridə və ya direktorlarda, vəzifəli şəxslərdə və ya əməkdaşlarda marağın və ya onlarla münasibətlərin olması səbəbindən obyektivlik barəsində əsas prinsiplərə riayət edilməsi üçün hər hansı təhlükənin olmasının mümkünlüyünü nəzərdən keçirməlidir. Məsələn, ailə münasibətləri ilə, yaxın şəxsi və ya işgüzar münasibətlərlə əlaqədar olaraq obyektivliyə tanışlıq təhlükəsi əmələ gələ bilər.

2. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı informasiyanın düzgünlüyünün təsdiqlənməsi sahəsində xidmətlər göstərərkən informasiyanın düzgünlüyünün təsdiqlənməsinə dair sazişdəki müştəri barəsində müstəqil olmalıdır. Fikir müstəqilliyi və hərəkət müstəqilliyi ona görə zəruridir ki, ictimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı rəy verə bilsin və bu rəyin qərəzli münasibət, mənafehlərin toqquşması və ya başqa şəxslərin lüzumsuz təsiri olmadan verildiyi görünsün.

3. Peşəkar xidmətlərin göstərilməsi zamanı obyektivliyə təhlükələrin mövcudluğu sazişin xüsusi şərtlərindən və ictimai sektorda çalışan sərbəst auditorun və auditor təşkilatının yerinə yetirdiyi işlərin xarakterindən asılıdır.

4. İctimai sektorda çalışan sərbəst auditor və auditor təşkilatı aşkara çıxarılmış təhlükələrin ciddiliyini qiymətləndirməlidir və əgər onlar ciddi olmaması dəqiq müəyyənləşdirilmiş təhlükələrdən fərqlənsə, onda zəruri hallarda təhlükələrin aradan qaldırılması və ya məqbul səviyyəyədək azaldılması üçün ehtiyat tədbirləri nəzərdən keçirilməli və tətbiq edilməlidir. Bu cür ehtiyat tədbirləri aşağıdakılardan ibarət ola bilər:

- tapşırıq qrupunda iştirakdan imtina;
- nəzarət prosedurları;
- məsələnin şirkətin yuxarı rəhbərliyi ilə müzakirə edilməsi;
- məsələnin müştərinin rəhbər şəxsləri ilə müzakirə edilməsi.

Unudulmamalıdır ki, auditorlar tərəfindən peşə etikası məəcəlləsinin tələblərinə danışıqsız əməl edilməsi cəmiyyətdə peşənin yüksək nüfuzunun təmin edilməsinin və qorunub saxlanılmasının başlıca şərti, auditora inamın həlledici amilidir.